

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Annotation: Rechtbank 's-Gravenhage 2002-09-24

Heerma van Voss, G.J.J.

Citation

Heerma van Voss, G. J. J. (2002). Annotation: Rechtbank 's-Gravenhage 2002-09-24. *Or Informatie*, 14, 44-45. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/14807>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/14807>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

GUUS HEERMA VAN VOSS
Hoogleraar sociaal recht an de
Universiteit Leiden

Mededeling achteraf

In het Strategisch akkoord van het inmiddels alweer demissionaire kabinet-Balkenende was onder meer voorzien in een korting van 7% op de personele budgetten van de departementen. De minister van Justitie, in een kennelijke poging de beloofde daadkracht inhoud te geven, besloot hierop onmiddellijk een vacaturestop uit te vaardigen voor vrijwel het gehele departement van Justitie. Ook mochten, afgezien van uitzonderingen, geen derden meer worden 'ingehuurd'. De departementale ondernemingsraad (dor) werd hierover slechts achteraf geïnformeerd. Deze was echter van mening dat de taakstelling een voorgenomen besluit betrof dat ter advisering en/of instemming aan hem had moeten worden voorgelegd. De minister van Justitie berichtte in antwoord hierop dat er nog geen sprake was van een voorgenomen uitvoeringsbesluit, dat de korting een politiek besluit betrof waarvoor het politieke primaat geldt, alsmede dat er geen sprake was van een adviesplicht en ook het instemmingsrecht niet aan de orde was. De dor riep hierop de nietigheid in van het besluit. De minister antwoordde ten slotte dat er slechts sprake was van een voorlopige maatregel in afwachting van uitwerkingsplannen. Hiermee nam de dor geen genoegen en hij verzocht in

Vacaturestop en instemmingsrecht

een spoedprocedure de voorzieningenrechter van de Haagse rechtbank om de Staat op te dragen de vacaturestop in te trekken dan wel te schorsen en alle gevolgen daarvan ongedaan te maken totdat in een bodemprocedure een uitspraak is gewezen of alsnog de advies en/of instemmingsprocedure is afgerond.

Geen advies-, wel instemmingsrecht

De rechter stelde de dor in het gelijk en wees de eis vrijwel volledig toe, al beperkte hij zich tot het instemmingsrecht. Hierbij redeneerde hij als volgt. Het invoeren van de vacaturestop brengt mee dat met minder personeel hetzelfde werk moet worden verricht en dit heeft dus gevolgen voor de werkzaamheden van de overige personeelsleden. De vacaturestop houdt niet alleen personele gevolgen in, maar regelt deze ook. Daarom valt de vacaturestop niet onder de uitzondering voor het politieke primaat.

Wat betreft het instemmingsrecht oordeelt de rechter dat hieronder valt elk besluit tot vaststelling van een regeling op het gebied van het aanstellings-, ontslag- of bevorderingsbeleid. De Staat was van mening dat de vacaturestop

eerder samenhangt met een besluit tot inkrimping van de werkzaamheden waarop eventueel het adviesrecht van toepassing zou zijn. De rechter stelde echter vast dat de maatregel is gepresenteerd als een maatregel ter uitvoering van de taakstelling en niet als vooruitlopend op een reorganisatiebesluit. Er bleken ook nog geen duidelijke plannen voor zo'n reorganisatie te bestaan.

De rechter constateert dat de vacaturestop het aanstellingsbeleid betreft. Het tot dan geldende aanstellingsbeleid wordt erdoor gewijzigd. En daarmee is het instemmingsrecht gegeven.

Het verweer van de Staat dat het slechts ging om een in tijd beperkte maatregel die naar verwachting tot uiterlijk begin november zou duren, werd eveneens verworpen. De rechter constateerde dat de vacaturestop dan ten minste drie maanden zou duren en dat het nog maar de vraag was of dit niet langer zou worden. De bedoeling was immers dat dan bekeken zou worden of deze voor bepaalde afdelingen zou kunnen worden ingetrokken. Een dergelijke termijn is niet zo gering dat het instemmingsrecht maar buiten beschouwing moet worden gelaten, aldus de rechter.

Daarnaast had de Staat nog aangevoerd dat in het verle-

JURISPR

den soortgelijke vacaturestops eveneens zonder overleg met en instemming/advies van de ondernemingsraad waren gehanteerd, maar dit argument was natuurlijk bijzonder zwak. De rechter stelde vast dat dit niet betekende dat bij dit besluit geen instemming vereist zou zijn (*Rechtbank Den Haag 24 september 2002, JAR 2002/245*).

Afgang van de minister

De uitspraak van de rechter vormt een enorme afgang voor de minister van Justitie. Juist van deze zou een serieuze inspanning tot naleving van de wet mogen worden verwacht. De minister moest hier volledig in het stof bijten. Elke jurist met deskundigheid op het terrein van het medezeggenschapsrecht had deze uitspraak kunnen voorzien en het ligt voor de hand dat de minister deze adviezen ook heeft gekregen, maar in de wind geslagen.

De uitspraak raakt aan de discussie over het politieke primaat. Vaak is de politiek geneigd te denken dat deze term inhoudt dat de rechter niet dwars moet liggen als de politiek ferm wil optreden. Dat is echter niet de bedoeling van de medezeggenschap bij de overheid. Deze beoogt de ambtenaren inspraak te geven in voor hen belangrijke beslissingen. Daarbij mag de politiek wel de taakstelling afspreken en handhaven om het aantal ambtenaren terug te brengen, maar over de wijze van uitvoering daarvan behoort fatsoenlijk overleg plaats te vinden met de medezeggenschapsorganen. Terecht staat de rechter daar pal voor.

IDENTITEIT